

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СПІЛЬНИХ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОГО ПОТЕНЦИАЛА ОБЩИХ МАШИНОСТРОИТЕЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

THE INNOVATION AND INVESTMENT POTENTIAL FORMATION AT JOINT ENGINEERING COMPANIES

Розкрито сутність інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств та наведено його визначення. Проаналізовано його складові компоненти. Розглянуто існуючі підходи до визначення інноваційного та інвестиційного потенціалів. Визначено структуру і аспекти формування інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств, що дозволить здійснювати його ефективно формування та використання. Визначено місце інноваційно-інвестиційного потенціалу у створенні необхідних умов для оптимального використання наявних ресурсів і потенційних можливостей спільних машинобудівних підприємств, що перебувають у їх розпорядженні. Розкрито місію формування даного потенціалу, яка полягає у забезпеченні спроможності здійснювати таку інноваційно-інвестиційну політику, внаслідок якої машинобудівні підприємства будуть випускати конкурентоспроможну інноваційну продукцію. Визначено, що формування інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств безпосередньо пов'язане зі стратегією їх розвитку.

Ключові слова: потенціал, інноваційно-інвестиційний потенціал, інноваційний потенціал, інвестиційний потенціал, інвестиційні ресурси, інноваційна діяльність.

Раскрыта сущность инновационно-инвестиционного потенциала совместных машиностроительных предприятий и предложено его определение. Проанализированы его составные компоненты. Рассмотрены существующие подходы к определению инновационного и инвестиционного потенциалов. Определена структура и аспекты формирования инновационно-инвестиционного потенциала совместных машиностроительных предприятий, что позволит осуществлять его эффективное формирование и использование. Определено место инновационно-инвестиционного потенциала в создании необходимых условий для оптимального использования имеющихся ресурсов и потенциальных возможностей совместных машиностроительных предприятий, находящихся в их распоряжении. Раскрыта цель формирования данного потенциала, заключающаяся в обеспечении способности осуществлять такую инновационно-инвестиционную политику, в результате которой машиностроительные предприятия будут способны выпускать конкурентоспособную инновационную продукцию. Определено, что формирование инновационно-инвестиционного потенциала совместных машиностроительных предприятий непосредственно связано со стратегией их развития.

Ключевые слова: потенциал, инновационный потенциал, инвестиционный потенциал, инновационно-инвестиционный потенциал, инвестиционные ресурсы, инновационная деятельность.

The essence of the innovation and investment potential of joint engineering companies including the analysis of its components and its definition is disclosed in this article. The structure of the innovation and investment potential of joint engineering companies is defined. The aspects of the innovation and

investment potential formation of joint engineering companies are theoretically substantiated and developed so as to ensure its efficient usage. The place of innovation and investment potential in creating the necessary conditions for the optimal usage of available resources and potential opportunities that joint engineering companies have at their disposal is defined. The mission of this potential formation is revealed and includes the ability to fulfil such innovation and investment policy that will result in production competitive innovative engineering goods. It is highlighted that innovation and investment potential of joint engineering companies is directly related to the strategy of its development.

Keywords: *potential, innovation potential, investment potential, innovation and investment potential, investment resources, innovation.*

Вступ. В Україні назріла об'єктивна необхідність залучення прямих іноземних інвестицій у національну промисловість. Машинобудівні підприємства відносяться до суб'єктів високотехнологічного виробництва. Тому забезпечення і підвищення рівня інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних підприємств - ключовий інструмент розвитку і підвищення інноваційної активності у машинобудуванні в цілому. В умовах розробки і реалізації проектів створення спільних підприємств виникає комплекс проблем, насамперед інноваційного та інвестиційного характеру. Зокрема проблема формування інноваційно-інвестиційного потенціалу. Це зумовлює актуальність дослідження сутності та структури інноваційно-інвестиційного потенціалу.

Серед зарубіжних і вітчизняних вчених істотний внесок у дослідження питань інноваційного розвитку та його інвестиційне провадження, зокрема формування та використання інноваційно-інвестиційного потенціалу, зробили О. І. Амоша, В. М. Геєць, Е. М. Забарна [5], Н. П. Мешко [7], В. О. Кузьмінський, Г. К. Яловий, Д. М. Стеченко [9], І. В. Юхновський [10] та інші дослідники.

Постановка завдання. Аналіз фахової літератури й узагальнення наукових тлумачень щодо сутності інноваційно-інвестиційного потенціалу свідчить про недостатнє висвітлення визначальних рис та особливостей цього явища, а також аспектів його прояву та формування. Створення спільних машинобудівних підприємств сприяють залученню нових технологій і прямих інвестицій в економіку України, та потребують вивчення зазначеного потенціалу з урахуванням специфіки їх функціонування. Отже, мета статті – розкрити структуру інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств, його якісні характеристики.

Методологія. Наукові основи дослідження становили результати фахових праць вітчизняних і зарубіжних вчених, публікацій у періодичних виданнях з питань інноваційно-інвестиційного потенціалу, прямих інвестицій та інноваційної діяльності. Для вирішення поставленого завдання використано такі методи: аналіз і синтез, історичний та логічний підходи – для вивчення теоретичних основ сутності поняття “потенціал”, “інноваційно-інвестиційний потенціал”; структурно-логічний аналіз – для дослідження структури інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств; абстрактно-логічний – для аналітичного узагальнення і формулювання висновків.

Результати дослідження. Політика відтворення інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств створює необхідні передумови для нарощення виробництва конкурентоспроможної продукції та забезпечення інтенсивного економічного зростання. Даний потенціал відноситься до основного ресурсу економічного розвитку, який може бути використано на спільних машинобудівних підприємствах.

Слово «потенціал» походить від латинського “potential”, що означає сила, міць. «Великий енциклопедичний словник» трактує потенціал, як засоби, запаси, джерела, що є в наявності і які можуть бути мобілізовані, приведені в дію, використані для досягнення визначених цілей, реалізації плану, розв'язання завдання. А також визначає його як можливості окремої особи, суспільства, держави в конкретній галузі, зокрема економіці [1]. У тлумачному словнику сучасної української мови “потенціал” трактується як “запас чого-небудь, резерв; приховані здатності, сили для якої-небудь діяльності, що можуть виявитися за певних умов” [2, с. 902]. Саме на створення цих “певних умов” для прояву прихованих і розвитку наявних ресурсів спільних машинобудівних підприємств орієнтоване формування інноваційно-інвестиційного потенціалу.

Визначення поняття «потенціал» дає змогу зрозуміти його економічну природу. Вона розкривається через три взаємопов'язані та взаємозалежні ознаки: зміст – засоби, запаси, ресурси; здатність, можливість та необхідність мобілізації цих ресурсів, засобів; мета, ціль мобілізації і використання вищезазначених ресурсів. Зокрема і інноваційно-інвестиційний потенціал спільних машинобудівних підприємств потребує узгоджену взаємодію цих трьох складових [10, с. 161].

У фаховій літературі в структурі інноваційно-інвестиційного потенціалу виділяють дві його підсистеми, які взаємодоповнюють одна одну – інноваційний та інвестиційний потенціали.

Інноваційний процес, створення та трансфер технологій, використання нововведень у виробництві потребують значних фінансових ресурсів, інвестицій. У свою чергу, реалізація інвестиційного потенціалу здатна забезпечити інтенсивний економічний розвиток лише за умови залучення та використання інноваційного потенціалу. Це зумовлює необхідність інтеграційного підходу до інноваційної та інвестиційної діяльності.

Інноваційний потенціал – частина економічного потенціалу, що забезпечує розвиток науки і техніки та впровадження їх досягнень в економіку, забезпечуючи тим самим її зростання. Це основна ресурсна база розвитку країни. Крім того інноваційний потенціал відображає можливість подальшого удосконалення інновацій, виникнення на їх основі інших інновацій, а також поширення їх на нові галузі й отримання соціоекономічного ефекту [3, с. 5]. Інноваційний потенціал на рівні держави представляє собою сукупність науково-технічних, фінансово-економічних, виробничих, соціальних і культурно-освітніх можливостей, необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки.

Окремі фахівці пропонують розглядати інноваційний потенціал підприємств як сукупність різних видів ресурсів, включаючи матеріальні, фінансові, інтелектуальні, науково-технічні і інші ресурси, необхідні для здійснення інноваційної діяльності [10, с.163]. Використання такого підходу при дослідженні потенціалу є не зовсім повним, оскільки в різних умовах господарські ресурси можуть бути використані по-різному, і не завжди гарантують однакові економічні результати. Отже, не можуть бути «мірою» інноваційного розвитку.

Інноваційний потенціал підприємства передбачає реальну або ймовірну спроможність виконувати цілеспрямовану роботу у сфері розроблення, виробництва і впровадження інноваційного продукту або процесу. Отже, його ефективно використання забезпечує перехід від прихованої можливості до реальної. Таким чином, інші дослідники визначають інноваційний потенціал, як характеристику здатності системи до зміни, вдосконалення, прогресу [10, с. 164].

Поняття інноваційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств розкриває їх комплексну характеристику, як підприємств-новаторів та визначає стан їх внутрішнього середовища щодо сприйняття й реалізацію інновацій.

Отже, інноваційний потенціал спільних машинобудівних підприємств можна охарактеризувати як систему ресурсів, здібностей та можливостей, які забезпечують спроможність та здатність здійснювати інноваційну діяльність, впровадження досягнень НТП, розробку та реалізацію нововведень та підтримку інноваційного процесу, що дає змогу перейти в якісно новий стан розвитку з метою досягнення конкурентоспроможності підприємств.

Іншою підсистемою інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств є їх інвестиційний потенціал. Можна виділити два основних підходів до визначення інвестиційного потенціалу. Перший характеризує його як сукупність інвестиційних ресурсів – матеріальних, фінансових та інтелектуальних та інших. Другий підхід результативний – оцінка потенціалу з урахуванням фактичних параметрів інвестиційних процесів [7, с. 84]. Отже, якщо перший підхід досліджує формування інвестиційного потенціалу, то другий підхід більшу увагу приділяє його використанню.

У ринкових умовах інвестиційний потенціал України характеризується сукупністю макроекономічних показників, зокрема темпами економічного зростання, процентною ставкою, нормою прибутку, рівнем і динамікою інфляції, наявністю споживчого попиту населення і ринків збуту, насиченість території факторами виробництва і їх співвідношення, ступенем розвитку інфраструктури та інше. Врахування цих умов свідчить про інвестиційну привабливість економіки держави [10, с.167].

Відтворення інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств базується на реалізації цілей, які зазначені в інвестиційній політиці підприємств, характеризують напрями і динаміку розвитку їх інвестиційної діяльності. Інвестиційний потенціал підприємств являє собою не тільки здатність відтворити виробничу потужність, але і можливість залучити інвестиції в підприємства. З цього випливає, що інвестиційний потенціал спільних машинобудівних підприємств безпосередньо пов'язаний зі стратегією їх розвитку.

Інвестиційний потенціал спільних машинобудівних підприємств являє собою сукупність ряду елементів, до яких належать: інвестиційні ресурси, інформаційні ресурси, людські ресурси, інвестиційні плани і проекти. Взаємодія цих компонентів формує інвестиційну привабливість підприємств, потребу в капітальних і фінансових інвестиціях [8].

Для комплексного аналізу інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств слід враховувати наступні фактори: наявність інтелектуального капіталу та необхідних джерел інвестицій, здатність залучати інвестиції та підвищувати ринкову вартість підприємств, забезпечення зростання їх фінансових потоків і грошового капіталу. Також інвестиційний потенціал спільних

машинобудівних підприємств безпосередньо залежить від ступеня можливості підприємств перетворити власні людські і виробничі ресурси у інвестиційний капітал. Все це досягається завдяки здатності спільних машинобудівних підприємств здійснювати інвестиції у власний розвиток, розширення і модернізацію. Це безпосередньо впливає на розвиток і розширення їх інвестиційної діяльності.

Проведені науковцями дослідження [7, 9] відображають досить високий рівень кореляційної залежності між інвестиційним потенціалом регіону та розміром прямих іноземних інвестицій. Отже, формування спільних машинобудівних підприємств забезпечує інвестиційну привабливість економіки України та впливають на можливість залучення прямих капітальних надходжень на розвиток пріоритетних напрямів машинобудування [5]. Тому на рівні держави стратегія розвитку спільного підприємництва має розглядатися як складова частина зовнішньоекономічної діяльності України.

Загалом, інноваційно-інвестиційний потенціал спільних машинобудівних підприємств можна визначити як систему інноваційно-інвестиційних ресурсів, факторів та умов, що створюють можливості для здійснення інноваційної та інвестиційної діяльності підприємствами машинобудівної галузі, освоєння інвестиційних ресурсів з метою забезпечення сталого розвитку, реалізації стратегічних цілей та формування конкурентних переваг.

У даному випадку, потенціал розглядається як міра здатності й готовності спільних машинобудівних підприємств здійснювати інноваційно-інвестиційну діяльність. При цьому під здатністю розуміється наявність і збалансованість структури компонентів потенціалу, а під готовністю – достатність реалізації потенціалу для формування інноваційної моделі розвитку спільних машинобудівних підприємств.

Визначення структури інноваційно-інвестиційного потенціалу як у теоретичному, так і в практичному аспектах є досить важливим, оскільки дає уявлення про величину інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств та його складових елементів. Це є необхідною умовою для здійснення його ефективного формування та використання.

В структурі інноваційно-інвестиційного потенціалу виділяють дві його підсистеми – інноваційний та інвестиційний потенціали. Складові компоненти потенціалу можна поділити на такі види: ресурсний, факторний та результативний. Структура інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств представлена на рисунку.

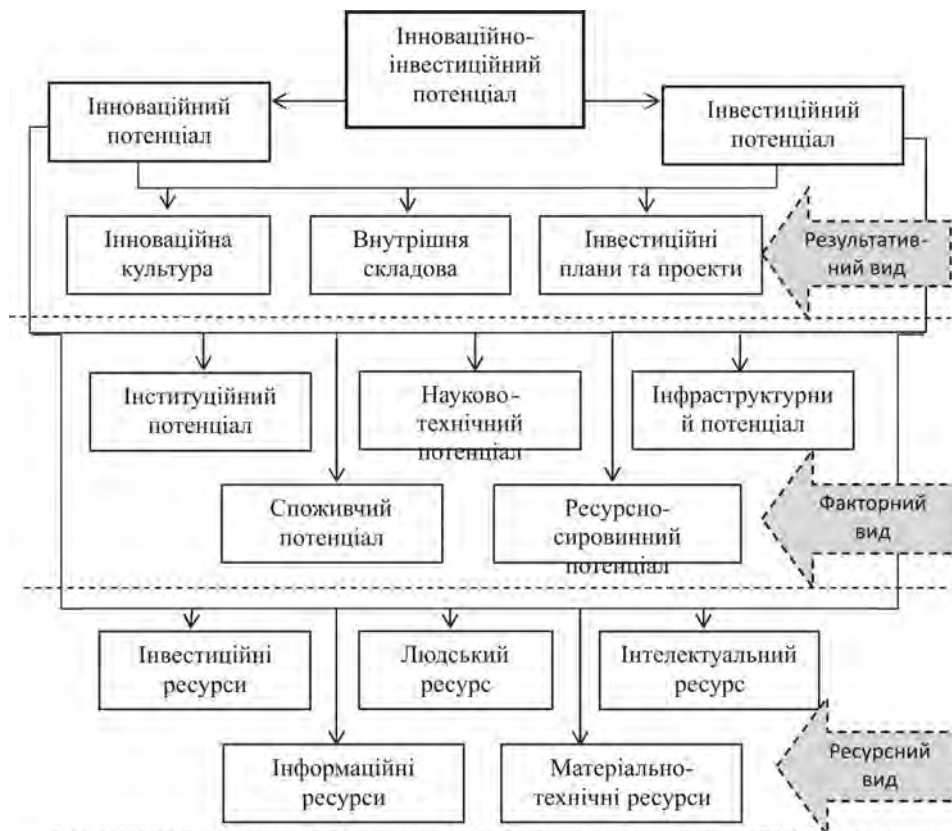

Рисунок. Структура інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств

Складові інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств ресурсного виду є його основним фундаментальним елементом та безпосередньо впливають на формування потенціалу. Вони містять у собі компоненти, що мають різне функціональне призначення: інвестиційні, матеріально-технічні, інформаційні, інтелектуальні, людські та інші види ресурсів.

Інвестиційні ресурси складають множину фінансових запасів та джерел, які за певних умов, можуть бути акумульовані для досягнення певних цілей та виконання завдань. Важливість цих ресурсів пояснюється їх участю у фінансовому забезпеченні інноваційної діяльності. Це фінансові можливості підприємства. Формування інвестиційних ресурсів на спільних машинобудівних підприємствах відбувається на засадах трьох незалежних джерел: власних коштів підприємства, залучених коштів, позикових коштів. Машинобудівне підприємство, яке використовує лише власний капітал, має найбільш значну фінансову стійкість, проте воно обмежує темпи свого розвитку, тому що не може забезпечити необхідні обсяги своїх активів при сприятливій кон'юктурі ринку. Зважаючи на специфіку функціонування спільних машинобудівних підприємств, вони мають більш високий інвестиційний потенціал завдяки формуванню додаткового обсягу активів. Витрати на капіталомісткі наукові дослідження можуть виявитися досить відчутними навіть для великих підприємств. Одночасно, спільні машинобудівні підприємства розділяють як самі витрати, так і ризик у процесі перенесення теоретично-конструкторських ідей та розробок у сферу виробництва.

Матеріально-технічні ресурси забезпечують техніко-технологічну базу потенціалу, що має в подальшому впливати на інноваційну діяльність. Спільне машинобудівне підприємство передбачає глибоку в технологічному і в організаційному плані міжнародну співпрацю комерційних структур на довгостроковій основі [9, с. 136]. Це забезпечує доступ до нових технологій, швидке освоєння і прискорення їх комерціалізації, адаптування виробництва до умов світового ринку та формування інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств.

Інформаційні ресурси забезпечують швидкість отримання та поширення знань як всередині підприємства, так і ззовні. Характерною ознакою інформаційних ресурсів є їх невичерпність і можливість нагромаджуватися. Вони спрямовані на підготовку й прийняття управлінських рішень та впливають на характер (специфіку) виробництва через збирання, зберігання, обробку та поширення інформації [4, с.19-21].

Інтелектуальні ресурси – це об'єкти інтелектуальної, в тому числі промислової власності. Вони можуть бути результатом інтелектуальної діяльності працівників підприємства, придбані, створені на замовлення у сторонній організації тощо. До інтелектуальної власності належать винаходи, патенти, технології, корисні моделі, промислові зразки, фірмові знаки, торговельні марки тощо. Їх можна оцінити та поставити на бухгалтерський облік як нематеріальні активи.

Людський ресурс як сукупність знань, досвіду, навичок, творчих можливостей, здібностей є невіддільним і невідчужуваним від його володаря. Для підприємств складниками людського капіталу є: якість освіти, професійна підготовка, творчий потенціал, стан здоров'я, мотивованість, мобільність працівників тощо. Характерною особливістю людського капіталу є те, що з плином часу його вартість не зменшується, як це відбувається з фізичним капіталом, а навпаки – зростає. Це відбувається через невпинне нагромадження людиною виробничого досвіду, знань, здібностей, здобуття нових трудових навичок тощо.

До факторного типу складових інноваційно-інвестиційного потенціалу можна віднести сукупність інституційного, науково-технічного, інфраструктурного, ресурсно-сировинного та споживчого потенціалів. Названі потенціали визначають передумови функціонування спільних машинобудівних підприємств, загальноекономічні, загальногосподарські і соціальні фактори.

Інституціональний потенціал відображає наявність організаційних структур, які забезпечують умови для ділової активності спільних підприємств і взаємодії держави, підприємництва, науки та освіти.

Науково-технічний потенціал характеризується відповідним рівнем наукового забезпечення виробництва: наука, техніка, технологія, інженерна справа, виробничий досвід, можливості та ресурси, у тому числі науково-технічні кадри, які наявні в розпорядженні підприємства.

Інфраструктурний потенціал охоплює можливість організації підприємницької діяльності. Найбільш важливою складовою потенціалу виступає транспорт, зв'язок, енергетика. Функція інфраструктури – забезпечення безперебійного та ефективного функціонування підприємств.

Ресурсно-сировинний потенціал враховує наступні фактори: потребу в сировині чи продукції, що виготовляється з неї, їх якість, запаси та географічне розташування, наявність транспортних та інших комунікацій, вартість земель та екологічні аспекти.

Споживчий потенціал характеризує сукупну купівельну спроможність. Це максимально можлива кількість товарів і послуг, яка може задовольняти потреби національного (локального) ринку за певний період часу.

Компоненти результативного типу є важливою складовою інноваційно-інвестиційного потенціалу. Вони визначають мету інноваційної та інвестиційної діяльності – створення або покращення товару, вдосконалення технології виробничого процесу та їх інвестиційне провадження, тобто наявні інвестиційні плани та проекти. Це створює можливості відтворення, нагромадження і збільшення інших елементів інноваційно-інвестиційного потенціалу, зокрема ресурсного виду.

Внутрішня складова інноваційно-інвестиційного потенціалу забезпечує поєднання і використання складових ресурсного та результативного виду. Цей компонент включає способи і методи управління інноваційною та інвестиційною діяльністю. Таким чином, він відповідає за всі етапи реалізації цих процесів на спільних машинобудівних підприємствах. Це також сприяє відповідності виробництва вимогам споживчого попиту, необхідним якісним стандартам з метою адаптації до змін у зовнішньому середовищі.

У фаховій літературі виокремлюють інноваційну культуру як складову інноваційного потенціалу. Вона характеризує міру сприйнятливості підприємством нововведень, досвід впровадження нових проектів, ведення інноваційної політики підприємством, відношення персоналу до новацій. Ця складова прискорює відтворення інновацій [10].

У запропонованій структурі чітко розмежовані можливості, якими оперує підприємство (ресурсний вид), фактори, за допомогою яких використовуються дані можливості (факторний вид) і результати, що, з одного боку, є наслідком раціональної реалізації потенціалу, а з іншого, - формують кращі можливості для його використання в майбутньому (результуючий вид). Це відображає взаємозв'язки між потребами і ресурсами та стимулює ефективність управління інноваційно-інвестиційним розвитком спільних машинобудівних підприємств.

Кожна із зазначених складових інноваційно-інвестиційного потенціалу – це сукупність наявних ресурсів і можливостей, внаслідок взаємодії яких досягається синергетичний ефект, що спричиняє створення нового, збільшеного потенціалу. Отже, система набуває нових властивостей, не притаманних кожній окремій його складовій.

Отже, місія формування інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств – це діяльність, спрямована на активне використання наявних ресурсів і потенційних можливостей зазначених підприємств для отримання кінцевого результату. Загальна мета використання даного потенціалу є забезпечення спроможності здійснювати таку інноваційно-інвестиційну політику, внаслідок якої машинобудівні підприємства будуть випускати конкурентоспроможну інноваційну продукцію, яка відповідатиме очікуванням ринку та найбільш повно задовольнятиме потреби суспільства.

Висновки. Виходячи з проведеного аналізу, ключові аспекти формування зазначеного потенціалу спільних машинобудівних підприємств полягають у паралельній реалізації та взаємодії інноваційного і інвестиційного потенціалів. Виявлено особливості інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств і охарактеризовано аспекти його формування і використання. Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому що, структурні елементи його підсистем - інноваційного та інвестиційного потенціалів, включають не лише ресурсне забезпечення, а й результативну спрямованість інноваційно-інвестиційної діяльності та урахування зовнішніх факторів. Запропонована структура відрізняється тим, що відображає взаємозв'язки між потребами і ресурсами та стимулює ефективність управління інноваційно-інвестиційним розвитком спільних машинобудівних підприємств. Теоретичне значення результатів дослідження полягає у поглибленні науково-методичних засад формування інноваційно-інвестиційного потенціалу спільних машинобудівних підприємств і визначення збалансованості його структури. Практичне застосування результатів дослідження полягає у тому, що ефективне формування зазначеного потенціалу спільних машинобудівних підприємств сприятиме створенню необхідних умов для оптимального використання наявних ресурсів і потенційних можливостей, що перебувають у їх розпорядженні.

Література:

1. Большой энциклопедический словарь / [ред. И. Лапина, Е. Маталина, Р. Секачев, Е. Троицкая, Л. Хайбуллина, Н. Ярина]. – М. : АСТ, Астрель, 2006. – 1248 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови: 170 000 слів і словосполучень. – К., Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. – 1440 с.
3. Архієреєв С. І. Інноваційний потенціал України / С.І. Архієреєв, Т.В. Тарасенко. – Х. : Золоті сторінки, 2008. – 112 с.
4. Довбенко В. І., Мельник В. М. Потенціал і розвиток підприємства [Текст] // Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2010. -232с
5. Забарна Е. М. Інноваційно-інвестиційний фактор економічного розвитку України / Забарна Е. М. – О. : Ін-т проблем ринку та екон.-екол. досліджень НАН України, 2006. – 304 с.

6. Лапин Е. В. Экономический потенциал предприятия: Монография. – Сумы: ИТД “Университетская книга”, 2002. – 310с
7. Мешко Н. П. Інвестиційно–інноваційний потенціал регіону: критерії оцінки та проблеми формування / Н. П. Мешко // Екон. простір. – 2008. – № 10. – С. 78–88.
8. Покатаева К. П. Теоретичні основи визначення категорій «інвестиційний потенціал» та «інвестиційна привабливість» / К. П. Покатаева // Коммунальное хозяйство городов: науч.-техн. сб. Серия: Техн. науки. – 2007. – Вып. 75. – С. 262–268.
9. Стеченко Д. М Інноваційні форми регіонального розвитку. Навч. посіб. -К. : Вища школа, -2002. -254 с.
10. Юхновський І. В. Сутність та структура інноваційно-інвестиційного потенціалу економіки: основні підходи та напрями формування / І. В. Юхновський // Український соціум. – 2010. – № 2. – С. 159-171.

УДК 330.341.1 <http://teacode.com/online/udc/33/330.341.1.html>

Гавриш О. А.

доктор техн. наук, професор

Черняк Г. М.

Національний технічний університет України «КПІ»

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ КАК НЕОБХОДИМОЕ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ СОВРЕМЕННЫХ КОМПАНИЙ

INNOVATIVE DEVELOPMENT AS A NECESSARY COMPO- NENT OF ECONOMIC SECURITY OF MODERN COMPANIES

Проблема забезпечення достатнього рівня економічної безпеки та формування сприятливих умов для інноваційного розвитку підприємств малого бізнесу на сьогодні вимагає адекватного та своєчасного вирішення і є надзвичайно актуальною. У статті проаналізовано сутність та основні визначення економічної безпеки. Досліджено праці вітчизняних та зарубіжних дослідників з окресленої проблематики, наведені їх розуміння економічної та інноваційної безпеки. Сформульовано авторське визначення інноваційної безпеки підприємства, під якою розуміється такий рівень розвитку його інноваційних потужностей та потенціалу, що дозволяє досягти стану захищеності від внутрішніх та зовнішніх економічних загроз в умовах нестабільності національної економіки. Виділено основні функціональні складові економічної безпеки на рівні управління сучасним підприємством. Виокремлено три групи ризиків, що загрожують інноваційній безпеці. Звернено увагу на основні проблеми забезпечення економічної безпеки інноваційного розвитку. Сформовано чинники інноваційного розвитку, що впливають на економічну безпеку підприємства в умовах конкурентної боротьби. Визначено три основні функції інновацій в контексті активізації процесів формування економічної безпеки підприємства засобами інноваційного розвитку.

Ключові слова: інновації, економічна безпека, інноваційна безпека, розвиток, проблеми.